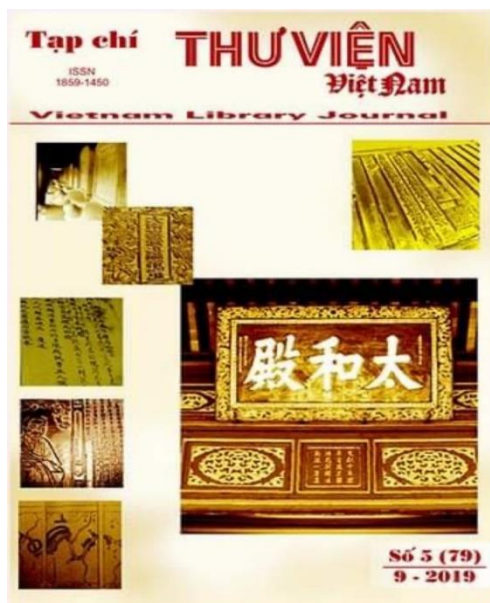

XUẤT BẢN PHẨM CHUYÊN NGÀNH THƯ VIỆN các ấn phẩm, xuất bản phẩm có nội dung chỉ đạo, phản ánh thực tế hoạt động, quy trình nghiệp vụ thư viện và các sản phẩm thông tin, dịch vụ của ngành thông tin thư viện.

Ảnh Tạp chí Thư viện Việt Nam

XBPCNTV gồm các nhóm tài liệu chính sau đây:

1. Các văn bản quy phạm pháp luật chỉ đạo hoạt động liên quan đến ngành thư viện

Từ năm 1946 đến nay, đã hình thành một hệ thống các văn bản quy phạm pháp luật điều chỉnh các lĩnh vực hoạt động liên quan đến ngành, bao gồm quản lý, tổ chức thư viện, quyền và chức năng của các thư viện, quyền và trách nhiệm, chế độ ưu đãi của cán bộ thư viện, thu nhận lưu trữ, các quy trình nghiệp vụ,... Từ năm 2010, các hoạt động của ngành được điều chỉnh bằng Pháp lệnh Thư viện. Đến năm 2019, Luật Thư viện được ban hành, là đạo luật chỉ đạo mọi hoạt động của ngành Thư viện, “quy định về thành lập, hoạt động thư viện; quyền, nghĩa vụ và trách nhiệm, của cơ quan, tổ chức, cá nhân trong hoạt động thư viện; quản lý nhà nước về thư viện”.

2. Tạp chí, bản tin

Ở Việt Nam, hiện có ba tạp chí ngành Thông tin - Thư viện có uy tín nhất là *Tạp chí Thư viện Việt Nam* của Thư viện Quốc gia Việt Nam (từ ngày 05.6.2020, tạp chí này đã được sáp nhập với tạp chí *Văn hóa Nghệ thuật*), *Tạp chí Thông tin và Tư liệu* của Thư viện Khoa học và công nghệ quốc gia thuộc Cục Thông tin Khoa học và công nghệ Quốc gia, Bộ Khoa học và Công nghệ và *Tạp chí Thông tin Khoa học xã hội* của Viện Thông tin Khoa học xã hội thuộc Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam. Một số thư viện lớn như Thư viện Thành phố Hồ Chí Minh, Thư viện Đại học Khoa học xã hội và nhân văn thuộc Đại học Quốc gia Hà Nội và Thư viện Đại

học Khoa học xã hội và nhân văn thuộc Đại học Quốc gia thành phố Hồ Chí Minh, Đại học Thái Nguyên,... đều có các tạp chí, hoặc tập san thông tin - học liệu ở dạng in ấn hoặc bản điện tử.

3. *Các sách nghiên cứu chuyên ngành Thư viện* gồm các chuyên khảo về lịch sử ngành và một số cơ quan thông tin - thư viện, về các quy trình nghiệp vụ và chuẩn nghiệp vụ. Trong thập kỷ 70, 80 thế kỷ XX, ở Việt Nam có tổ chức xuất bản hàng loạt tài liệu dịch về khoa học thư viện, nguồn dịch chủ yếu từ Liên Xô và Trung Quốc. Các tài liệu này tập trung nghiên cứu và hướng dẫn thực hiện các quy trình xử lý thông tin, tổ chức bộ máy tra cứu, bổ sung tài liệu cho hệ thống các thư viện công cộng. Từ năm 1990 đến nay, xuất hiện một số sách dịch có chiều sâu nghiên cứu như Tổ chức thông tin (năm 2014), Phân loại tài liệu (2014),... và một số sách do người Việt Nam nghiên cứu, xuất bản.

4. *Các giáo trình chuyên ngành thư viện*

Hầu hết các môn học trong chương trình đào tạo ngành Thông tin - Thư viện đều có giáo trình đáp ứng phần cơ bản nhất của việc dạy và học. Cũng có một số cuốn sách tham khảo dùng cho nhà trường có định hướng nghiên cứu chuyên sâu hơn.

5. *Sách công cụ* là tài liệu thiết yếu nhất cho quy trình xử lý nghiệp vụ thư viện. Các sách công cụ như Quy tắc mô tả tài liệu, Khung phân loại tài liệu, Khổ mẫu mô tả tài liệu dành cho Cơ sở dữ liệu, Bảng đề mục chủ đề,... rất cần thiết cho triển khai hoạt động nghiệp vụ thư viện cũng như cho việc nghiên cứu thư viện học. Tuy nhiên, chỉ những tài liệu công cụ được sử dụng trong hệ thống Thư viện công cộng và các Trung tâm thông tin thư viện lớn như Marc 21, RDA, Quy tắc mô tả Anh - Mỹ, Bảng phân loại Dewey (DDC), Bảng phân loại Thập phân Bách Khoa (UDC) là được dịch,..... Các sách công cụ khác như bảng đề mục chủ đề, các bảng phân loại khác,... không được dịch và ấn hành để phục vụ cho công tác nghiên cứu, so sánh, tìm kiếm các giải pháp tối ưu cho ngành. Sách công cụ do tác giả Việt Nam biên soạn hiện có: Quy tắc mô tả tài liệu thư viện xuất bản năm 2011, Bảng phân loại tài liệu địa chỉ xuất bản năm 1970, Bảng phân loại dành cho thư viện trường phổ thông (1991),....

6. *Các ấn phẩm là sản phẩm thông tin của hệ thống các thư viện* gồm những sản phẩm thông tin như tài liệu tóm tắt, tổng quan, bản tin, niên giám,... như các tài liệu tổng quan của Trung tâm Khoa học và Công nghệ Quốc gia, *Bản tin Khoa học xã hội* định kỳ 3 tháng một lần và *Niên giám thông tin Khoa học xã hội* của Viện Thông tin Khoa học xã hội thuộc Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam ấn hành,....

Các ấn phẩm tóm tắt tài liệu cũng được xuất bản tuy không thường xuyên. Bên cạnh ấn phẩm dạng giấy, hiện nay, các sản phẩm này được xuất bản nhiều hơn trên

các website, cổng thông tin điện tử của các cơ quan thông tin, thư viện, các nhà xuất bản, các cơ quan nghiên cứu, giảng dạy,....

Xuất bản phẩm là sản phẩm thông tin quan trọng nhất của ngành thư viện Việt Nam là các bản thư mục, quan trọng nhất là Thư mục quốc gia (xt.: *Thư mục Quốc gia*), các bản thư mục phản ánh kho sách của một số thư viện lớn như Viện Thông tin Khoa học xã hội thuộc Viện Hàn lâm khoa học xã hội Việt Nam, Thư viện Đại học Y Hà Nội,....

NGUYỄN THỊ KIM LOAN

Tài liệu tham khảo

1. Ủy ban Khoa học và Kỹ thuật nhà nước, *Phân loại thập phân bách khoa*, Hà Nội, 1984.
2. Thư viện Quốc gia Việt Nam, *Bảng phân loại dùng cho các thư viện khoa học Tổng hợp*, Hà Nội, Thư viện Quốc gia, 1991.
3. Dương Bích Hồng, *Lịch sử sự nghiệp thư viện Việt Nam trong tiến trình văn hóa dân tộc*, Vụ Thư viện, Hà Nội, 1999.
4. David Louders T., *Thư viện số và truy cập mở tài liệu lưu trữ*, Hà Nội, 2006.
5. Đoàn Phan Tân, *Tin học tư liệu: Giáo trình đại học*, Nxb. Đại học quốc gia Hà Nội., Hà Nội, 2009.
6. Nguyễn Thị Kim Loan (ch.b.), *Quy tắc mô tả tài liệu Thư viện*, Nxb. Thông tin và Truyền thông., Hà Nội, 2011.
7. *Một trăm năm Thư viện Quốc gia Việt Nam*, Hà Nội, 2018.
8. *Luật Thư viện 2019*, Luật số 46/2019/QH14 ban hành ngày 21/11/2019.
9. Thư viện Quốc gia Việt Nam, *Thư mục quốc gia*, các năm từ 1974-nay, Hà Nội.

